

Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ülkemiz, coğrafi özellikleri ve jeolojik yapısı itibariyle bir deprem ülkesidir. Bu itibarla yaklaşık her 10 yılda bir can ve mal kaybına yol açan depremlerle karşı karşıya kalmaktadır. Bu bakımdan yapı stokunun depreme karşı dirençlilik durumu hayati önem arz etmektedir.

Resmi rakamlara göre ülkemizde 7,5 milyon riskli bağımsız birim bulunmakta ve bunların 2 milyonu acil dönüştürülmesi gerekmektedir.

Bu çerçevede zaman zaman açılan kampanyalar sadra şifa vermemekte ve gerçeklikten uzak kalmaktadır. Nitekim Emlak Konut GYO tarafından orta ve düşük gelirli aileler için duyurulan son kampanya hem miktar açısından hem de ödeme taksitleri bakımından bu durumu ortaya koymaktadır.

Bu bağlamda, ülkemizin ekonomik şartları, riskli konut stoku ve deprem gerçeği göz önüne alınarak hükümet, halk ve yerel yönetimlerin iş birliğinde finansman kaynağı ve üretim modelleri bakımından uygulanabilecek her türlü çözüme yönelik yasal ve siyasi adımların atılması amacıyla Anayasa'nın 98 inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz. 29.04.2025

Mehmet Emin Ekmen

Mersin Milletvekili

Grup Başkanvekili

Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

GEREKÇE

Dünyanın en önemli sismik kuşaklarından birisi olan Alp-Himalaya Kuşağı üzerinde yer alan ülkemiz, haritalanmış olan 485 diri fay ile toprakları üzerinde dünyanın en fazla diri fayına sahip ülkesidir. Bu faylar; Kuzey Anadolu, Doğu Anadolu ve Batı Anadolu fay hatları olup 14.500 km'lik uzunluğa sahip ve tarih boyunca en büyük depremlere yol açan fay sistemlerinin başında gelmektedir. Son olarak 6 Şubat 2023 tarihinde yaşanan Kahramanmaraş merkezli depremler, bu jeolojik riskin acı bir gerçeğe dönüşebileceğini bir kez daha göstermiştir.

Türkiye'nin sahip olduğu bu jeolojik gerçeklik yanında mevcut yapı stokunun depreme karşı dirençsiz olması da önemli bir risk unsuru oluşturmaktadır. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı verilerine göre ülke genelinde 7,5 milyon riskli bağımsız birim bulunmakta ve bunlardan 2 milyonunun acilen dönüştürülmesi gerekmektedir. İstanbul özelinde ise yaklaşık 1,5 milyon yapının riskli olduğu, bunların da 600 bininin kendiliğinden çökebilecek kadar tehlikeli durumda olduğu ifade edilmektedir.

Bu veriler ışığında, ülkemizin hem yüksek deprem riski hem de mevcut konut stokunun niteliği nedeniyle büyük bir tehdit altında olduğu açıktır. Ancak 6 Şubat depremleri sonrasında başta afet bölgesi olmak üzere konut üretimi ve dönüşüm çalışmaları artan inşaat maliyetleri ve ekonomik daralma nedeniyle beklenen hızda ilerlememektedir. İstanbul ve diğer büyük şehirlerde de gerekli dönüşümler ekonomik zorluklar nedeniyle yapılamamakta, bu durum milyonlarca vatandaşımızı yüksek risk altında bırakmaktadır. Bilim insanları özellikle Marmara Bölgesi'nde meydana gelebilecek büyük bir depremin İstanbul başta olmak üzere Kocaeli, Bursa, Tekirdağ ve çevre illerde milyonlarca insanı doğrudan etkileyeceğini, yüzbinlerce yapının ağır hasar göreceğini ve ekonomik kaybın 100 milyar doları aşabileceğini öngörmektedir. Böyle bir senaryo yalnızca Marmara Bölgesi'ni değil, Türkiye ekonomisinin tamamını derinden sarsacak bir ulusal kriz anlamına gelmektedir.

Son yıllarda hükümet tarafından açıklanan sosyal konut projeleri ise bir siyasi aparat olmanın ötesine geçememiştir. 100 bin Sosyal Konut Projesi, 250 bin Sosyal Konut Projesi ve İstanbul için 650 bin konut hedefi gibi açıklamalara rağmen sahada hedeflere ulaşılamamıştır.

Ülke genelinde ve İstanbul'da yürütülen dönüşüm ve hazırlık çalışmaları hem yetersiz hem de gerçeklikten uzaktır. Örneğin hükümetin Yarısı Bizden Kampanyası ile başlattığı konut edindirme projesinde sadece 15 bin ev ve işyerinin inşaatının sürdüğü açıklanmıştır. Aynı şekilde geçtiğimiz haftalarda Emlak Konut GYO'nun açıkladığı kampanya, asgari ücretin 22 bin 104 TL olduğu ülkemizde, aylık 60 bini aşan ödemeler öngörmektedir. Kampanya, değişik 25 projeden toplam 4500 konuttan oluşmaktadır. Böyle bir projenin düşük ve orta gelirli aileler için hazırlandığı ve sosyal konut projesi olduğu söylene de mevcut ekonomik şartlarda bu iddia ne yazık ki gerçek dışıdır.

Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

Bu gerçekler ışığında; mevcut uygulamaların dar ve orta gelirli vatandaşlarımızın güvenli konutlara erişimini sağlamaktan uzak kaldığı, dolayısıyla toplumun büyük bir kesiminin riskli yapılarda yaşamak zorunda bırakıldığı görülmektedir. Bu durum kabul edilemez bir kamu güvenliği sorunu yaratmaktadır.

Bu bağlamda; ülkemizde riskli yapı stokunun dönüştürülmesi için gerçekçi, sürdürülebilir, uygulanabilir ve finansal olarak erişilebilir modellerin geliştirilmesi elzemdir. Özellikle, dünyada başarılı örnekleri bulunan konut finansman modelleri incelenerek; dar ve orta gelir gruplarına uzun vadeli, düşük faizli ve bütçeye ek yük getirmeyen kredi olanakları sağlayacak bir Türkiye Konut Finansman Kurumu kurulması önerilmektedir. Bu kurum, çeşitli finansman araçları yoluyla kaynak oluşturacak ve sağladığı fonları, düşük ve orta gelirli vatandaşların uygun koşullarda konut edinimini desteklemek amacıyla kullanacaktır. Ayrıca riskli yapıların dönüşümünü teşvik eden finansal destek mekanizmaları da geliştirecektir. Böylece kamu maliyesine aşırı yük getirmeden, geniş kitlelerin güvenli konutlara erişimi sağlanabilecektir. Türkiye Konut Finansman Kurumu, mevcut TOKİ ve Emlak Konut uygulamalarından farklı olarak sadece konut üretimi veya satışına değil, konut finansmanını erişilebilir hale getirmeye odaklanacak kredi ve finansman altyapısını güçlendirerek vatandaşların kendi konutlarını edinmelerine imkân tanıyacaktır.

Bu kapsamda; ülkemizin deprem riski, mevcut konut stoku ve ekonomik şartları dikkate alınarak, hükümet, yerel yönetimler ve vatandaşlar arasında etkin bir iş birliğini esas alan, finansman ve üretim modelleri bakımından uygulanabilecek her türlü çözümün araştırılması ve gerekli yasal ve idari adımların belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.